

universitatum, 95-95. — Gradus qui conferuntur, 95. — Regulæ in veteri universitate Parisiensi servatæ pro collatione graduum, 96. — Privilegia universitatum et graduatorum, 97. — Status præsens in Galliis, 98 et seq.

V

- VACATIONES jure concessæ canonicis, II, 146 et seq. Vid. *Canonici*.
 VAN-ESPEN, quid sentiat de promulgatione legum Pontificiarum, I, 144 et seq.
 VENATIO clericis vetita, II, 51 et seq.
 VESTIUS clericalis. Vid. *Clericus*.
 VICARII apostolici, I, 197.
 VICARII generales Episcopi, I, 315 et seq. — Dotes requisitæ in clerico ut assumatur in officium vicarii, 316 et seq. — Episcopus habere potest plures vicarios, dummodo singuli habeant jurisdictionem aliquo sensu universalem in diœcesim, 317-319. — Jurisdictio vicariorum generalium, 319-322. — Vicarii generales insigniuntur in plerisque nostris diœcesibus titulo archidiaconorum, II, 130 et seq. — An sint convocandi ad cœtum capitularem et in illo habeant suffragium, 165 et seq.
 VICARII capitulares qui eligi possint, I, 350-352. — An plures eligi possint, 343-349. — Jura vicariorum capitularium, 352-356. — Vicarii non possunt deponi nisi intercesserit auctoritas S. Sedis, I, 357 et seq. — Quando nam expiret jurisdictio vicariorum capitularium, 359 et seq.
 VICARII parochiales, I, 439. — Variæ species vicariorum parochialium: vicarii *perpetui* et *temporales*, 440, 441. — Jure communi nominatio vicariorum temporalium pertinet ad Parochos, 441; sed alia prævaluit disciplina in Galliis, 442-444. — Jura vicariorum parochialium, 444 et seq. — Quando nam cessent illorum functiones, 448 et seq. — Episcopus præcipere potest ut vicarii cum Parochis cohabitent, si opportunum judicaverit, 446 et seq.
 VISITATIO diœcesis. Leges canonicæ de visitatione diœcesis, I, 293-295.
 VISITATIO sacrorum luminum. Vide *Episcopi*.
 VOCATIO quid, II, 15. Necessitas vocationis ad statum clericalem et signa, 17. — Utrum vocatio imponat obligationem amplectendi statum clericalem, 18-20. — Vocatio ad statum religiosum, 232-235.
 VOTA religionis, II, 197. — Discrimen votorum simplicium a votis solemnibus, 198 et seq. — Effectus voti castitatis, 199; paupertatis, 200, 264, 267; obedientiæ, 205, 267. — Vota solemnia in Galliis, 210-213. — Cur vota monialium non admittantur uti solemnia in statu præsentis Galliæ, 214.
 WIESTNER, I, 86.
 ZACCARIA, I, 89.
 ZALLINGER opera canonica, I, 85, 87.

SS. D. N. PII

DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IX

QUA LIMITANTUR

CENSURÆ ECCLESIASTICÆ LATÆ SENTENTIÆ

PIUS EPISCOPUS

*Servus servorum Dei***Ad perpetuam rei memoriam.**

Apostolicæ Sedis moderationi convenit, quæ salubriter veterum canonum auctoritate constituta sunt, sic retinere, ut si temporum rerumque mutatio quidpiam esse temperandum prudenti dispensatione suadeat, eadem Apostolica Sedes congruum supremæ suæ potestatis remedium ac providentiam impendat. Quamobrem cum animo Nostro jampridem revolveremus ecclesiasticas censuras, quæ per modum latæ sententiæ ipsoque facto incurrendæ, ad incolumitatem ac disciplinam ipsius Ecclesiæ tutandam, effrenemque improborum licentiam coercendam et emendandam, sancte per singulas ætates indictæ ac promulgatæ sunt, magnum ad numerum sensim excrevisse; quasdam etiam, temporibus moribusque mutatis, a fine atque causis, ob quas impositæ fuerant, vel a pristina utilitate atque opportunitate excidisse; eamque ob rem non infrequenter oriri sive in iis quibus animarum cura commissa est, sive in ipsis fidelibus dubietates, anxietates, angoresque conscientiæ; Nos ejusmodi incommodis occurrere volentes, ple-

nam earundem recensionem fieri, Nobisque proponi jussimus, ut diligenti adhibita consideratione, statueremus, quasnam ex illis servare ac retinere oporteret, quas vero moderari, aut abrogare congrueret. Ea igitur recensione peracta, Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus in negotiis Fidei Generalibus Inquisitoribus per universam Christianam Rempublicam deputatis in consilium adscitis, reque diu ac mature perpensa, motu proprio, certa scientia, matura deliberatione Nostra, deque Apostolicæ Nostræ potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura Constitutione decernimus, ut ex quibuscumque censuris sive excommunicationis sive suspensionis, sive interdicti, quæ per modum latæ sententiæ, ipsoque facto incurrendæ, hactenus impositæ sunt, nonnisi illæ, quas in hac ipsa Constitutione inserimus, eoque modo, quo inserimus, robur exinde habeant: simul declarantes, easdem non modo ex veterum Canonum auctoritate, quatenus cum hac Nostra Constitutione conveniunt, verum etiam ex hac ipsa Constitutione Nostra, non secus ac si primum editæ ab ea fuerint, vim suam prorsus accipere debere.

Excommunicationes LATÆ SENTENTIÆ speciali modo Romano Pontifici reservatæ

Itaque excommunicationi latæ sententiæ speciali modo Romano Pontifici reservatæ subjacere declaramus:

I. — Omnes a Christiana fide apostatas, et omnes ac singulos hæreticos, quocumque nomine censeantur, et cujuscumque sectæ existant, eisque credentes, eorumque receptores, fautores, ac generaliter quoslibet illorum defensores.

II. — Omnes et singulos scienter legentes sine auctoritate Sedis Apostolicæ libros eorundem apostatarum et hæreticorum hæresim propugnantes, nec non libros cujusvis auctoris per

Apostolicas litteras nominatim prohibitos, eosdemque libros retinentes, imprimentes et quomodolibet defendentes.

III. — Schismaticos et eos qui a Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter se subtrahunt vel recedunt.

IV. — Omnes et singulos, cujuscumque status, gradus seu conditionis fuerint, ab ordinationibus seu mandatis Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum concilium appellantes, nec non eos, quorum auxilio, consilio vel favore appellatum fuerit.

V. — Omnes interficientes, mutilantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a suis diocesis, territorii, terris seu dominiis ejicientes, nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes in eis auxilium, consilium vel favorem.

VI. — Impedientes directè vel indirectè exercitium jurisdictionis ecclesiasticæ sive interni, sive externi fori, et ad hoc recurrentes ad forum sæculare, ejusque mandata procurantes, edentes, aut auxilium, consilium vel favorem præstantes.

VII. — Cogentes sive directè, sive indirectè iudices laicos ad suum tribunal personas ecclesiasticas præter canonicas dispositiones: item edentes leges vel decreta contra libertatem aut jura Ecclesiæ.

VIII. — Recurrentes ad laicam potestatem ad impediendas litteras vel acta quælibet a Sede Apostolica, vel ab ejusdem legatis aut delegatis quibuscumque profecta, eorumque promulgationem vel executionem directè vel indirectè prohibentes, aut eorum causa sive ipsas partes, sive alios lædentes vel perterrefacientes.

IX. — Omnes falsarios Litterarum Apostolicarum, etiam in orna Brevis ac supplicationum gratiam vel justitiam concernentium per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vice-Cancellarios, seu Gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Romani Pontificis signatarum: nec non falso publicantes Litteras Apostolicas, etiam in forma Brevis, et etiam falso signantes sup-

plicationes hujusmodi sub nomine Romani Pontificis seu Vice-Cancellarii aut Gerentis vices prædictorum.

X. — Absolventes complicem in peccato turpi, etiam in mortis articulo, si alius Sacerdos, licet non adprobatus ad confessiones, sinè gravi exoriturâ infamiâ et scandalo, possit excipere morientis confessionem.

XI. — Usurpantes aut sequestrantes jurisdictionem, bona, redditus ad personas ecclesiasticas ratione suarum ecclesiarum aut beneficiorum pertinentes.

XII. Invadentes, destruentes, detinentes per se vel per alios civitates, terras, loca aut jura ad Ecclesiam Romanam pertinentia; vel usurpantes, perturbantes, retinentes supremam jurisdictionem in eis; nec non ad singula prædicta auxilium, consilium, favorem præbentes.

A quibus omnibus excommunicationibus huc usque recensitis absolutionem Romano Pontifici pro tempore speciali modo reservatam esse et reservari; et pro ea generalem concessionem absolventi a casibus et censuris, sive excommunicationibus Romano Pontifici reservatis, nullo pacto sufficere declaramus, revocatis insuper earundem respectu quibuscumque indultis concessis sub quavis forma et quibusvis personis etiam Regularibus cujuscumque ordinis, congregationis, societatis, et instituti, etiam speciali mentione dignis et in quavis dignitate constitutis. Absolvere autem præsumentes sine debita facultate, etiam quovis prætextu, excommunicationis vinculo Romano Pontifici reservatæ innodatos se sciant, dummodo non agatur de mortis articulo, in quo tamen firma sit quoad absolutos obligatio standi mandatis Ecclesiæ, si convaluerint.

EXCOMMUNICATIONES LATÆ SENTENTIÆ Romano Pontifici reservatæ.

Excommunicationi latæ sententiæ Romano Pontifici reservatæ subjacere declaramus :

I. — Docentes vel defendentes sive publice, sive privatim propositiones ab Apostolica Sede damnatas sub excommunicationis pœna latæ sententiæ; item docentes vel defendentes tanquam licitam praxim inquirendi a pœnitente nomen complicis, prouti damnata est a Benedicto XIV in Const. *Suprema* 7 julii 1745, *Ubi primum* 2 julii 1746, *Ad eradicandum* 28 septembris 1746.

II. — Violentas manus, suadente diabolo, injicientes in clericos, vel utriusque sexûs monacos, exceptis quoad reservationem casibus et personis, de quibus jure vel privilegio permittitur, ut episcopus aut alius absolvat.

III. — Duellum perpetrantes, aut simpliciter ad illud provocantes, vel ipsum acceptantes, et quoslibet complicēs vel qualemcumque operam aut favorem præbentes, nec non de industria spectantes, illudque permittentes, vel quantum in illis est, non prohibentes, cujuscumque dignitatis sint, etiam regalis vel imperialis.

IV. — Nomen dantes sectæ *Massonicae*, aut *Carbonariae*, aut aliis ejusdem generis sectis quæ contra Ecclesiam vel legitimas potestates, seu palam, seu clandestine machinantur; nec non iisdem sectis favorem qualemcumque præstantes; earumve occultos coryphæos ac duces non denunciantes, donec non denunciaverint.

V. — Immunitatem asyli ecclesiastici, ausu temerario, violare jubentes aut violantes.

VI. — Violantes clausuram monialium, cujuscumque generis aut conditionis, sexûs vel ætatis fuerint, in earum monasteria absque legitima licentia ingrediendo; pariterque eos introducetes vel admittentes, itemque moniales ab illa exeuntes extra casus ac formam a S. Pio V in Const. *Decorî* præscriptam.

VII. — Mulieres violantes regularium virorum clausuram, et superiores aliosve eas admittentes.

VIII. — Reos simoniæ realis in beneficiis quibuscumque, eorumque complices.

IX. — Reos simoniæ confidentialis in beneficiis quibuslibet, cujuscumque sint dignitatis.

X. — Reos simoniæ realis ob ingressum in religionem.

XI. — Omnes qui quæstum facientes ex indulgentiis aliisque gratiis spiritualibus excommunicationis censura plectuntur Constitutione S. Pii V *Quam plenum* 2 januarii 1569.

XII. — Colligentes eleemosynas majoris pretii pro missis, et ex iis lucrum captantes, faciendo eas celebrari in locis ubi missarum stipendia minoris pretii esse solent.

XIII. — Omnes qui excommunicatione mulctantur in Constitutionibus S. Pii V, *Admonet nos* quarto kalendas aprilis 1567; Innocentii IX, *Quæ ab hac sede*, pridie nonas novembris 1591; Clementis VIII, *Ad Romani pontificis curam*, 26 junii 1592, et Alexandri VII, *Inter cæteras*, nono kalendas novembris 1660, alienationem et infeudationem civitatum et locorum S. R. E. respicientibus.

XIV. — Religiosos præsumentes clericis aut laicis extra casum necessitatis sacramentum Extremæ Unctionis aut Eucharistiæ per viaticum ministrare absque parochi licentia.

XV. — Extrahentes absque legitima venia reliquias ex sacris cœmeteriis sive catacumbis urbis Romæ ejusque territorii, eisque auxilium vel favorem præbentes.

XVI. — Communicantes cum excommunicato nominatim a Papa in crimine criminis, ei scilicet impendendo auxilium vel favorem.

XVII. — Clericos scienter et sponte communicantes in divinis cum personis a Romano Pontifice nominatim excommunicatis et ipsos in officiis recipientes.

Excommunicationes LATÆ SENTENTIÆ Episcopis sive Ordinariis reservatæ.

Excommunicationi latæ sententiæ episcopis sive ordinariis subjacere declaramus :

I. — Clericos in sacris constitutos vel Regulares aut Moniales post votum solemne castitatis matrimonium contrahere præsumentes; nec non omnes cum aliqua ex prædictis personis matrimonium contrahere præsumentes.

II. — Procurantes abortum, effectu secuto.

III. — Litteris Apostolicis falsis scienter utentes, vel crimini ea in re cooperantes.

Excommunicationes LATÆ SENTENTIÆ nemini reservatæ

Excommunicationi latæ sententiæ nemini reservatæ subjacere declaramus :

I. — Mandantes seu cogentes tradi ecclesiasticæ sepulturæ hæreticos notorios aut nominatim excommunicatos vel interdictos.

II. — Lædentes aut perterrefacientes Inquisitores, denunciantes testes, aliosve ministros S. Officii; ejusve sacri Tribunalis scripturas diripientes, aut comburentes; vel prædictis quibuslibet auxilium, consilium, favorem præstantes.

III. — Alienantes et recipere præsumentes bona ecclesiastica absque beneplacito Apostolico ad formam Extravagantis *Ambitosæ*, de Reb. ecc. non alienandis.

IV. — Negligentes sive culpabiliter omittentes denunciare infra mensem confessarios sive sacerdotes a quibus sollicitati;

fuerint ad turpia in quibuslibet casibus expressis a prædecess. Nostris Gregorio XV, Constit. *Universi* 20 augusti 1622, et Benedicto XIV, Constit. *Sacramentum pœnitentiæ* 1 junii 1741.

Præter hos hactenus recensitos, eos quoque quos Sacrosanctum Concilium Tridentinum, sive reservata Summo Pontifici aut Ordinariis absolutione, sive absque ulla reservatione excommunicavit, Nos pariter ita excommunicatos esse declaramus; excepta anathematis pœna in decreto Sess. iv de *Editione et usu sacrorum Librorum* constituta, cui illos tantum subjacere volumus, qui libros de rebus sacris tractantes sine Ordinarii approbatione imprimunt, aut imprimi faciunt.

Suspensiones LATÆ SENTENTIÆ Summo Pontifici reservatæ.

I. — Suspensionem ipso facto incurrunt a suorum beneficiorum perceptione ad beneplacitum S. Sedis capitula et conventus ecclesiarum et monasteriorum aliique omnes, qui ad illarum seu illorum regimen et administrationem recipiunt Episcopos aliosve Prælatos de prædictis ecclesiis seu monasteriis apud eandem S. Sedem quovis modo provisos, antequam ipsi exhibuerint Litteras Apostolicas de sua promotione.

II. — Suspensionem per triennium a collatione Ordinum ipso jure incurrunt aliquem ordinantes absque titulo beneficii vel patrimonii cum pacto, ut ordinatus non petat ab ipsis alimenta.

III. — Suspensionem per annum ab ordinum administratione ipso jure incurrunt ordinantes alienum subditum, etiam sub prætextu beneficii statim conferendi, aut jam collati, sed minime sufficientis, absque ejus Episcopi litteris dimissorialibus, vel etiam subditum proprium qui alibi tanto tempore moratus sit, ut canonicum impedimentum contrahere ibi poterit, absque Ordinarii ejus loci litteris testimonialibus.

IV. — Suspensionem per annum a collatione ordinum ipso jure incurrit, qui, excepto casu legitimi privilegii, ordinem sacrum contulerit absque titulo beneficii vel patrimonii clerico in aliqua congregatione viventi, in qua solemnis professio non emittitur, vel etiam religioso nondum professio.

V. — Suspensionem perpetuam ab exercitio ordinum ipso jure incurrunt Religiosi ejecti, extra Religionem degentes.

VI. — Suspensionem ab ordine suscepto ipso jure incurrunt qui eundem ordinem recipere præsumperunt ab excommunicato vel suspenso, vel interdicto nōminatim denunciatis, aut ab hæretico vel schismatico notorio: eum vero qui bona fide a quopiam eorum est ordinatus, exercitium non habere ordinis sic suscepti, donec dispensetur, declaramus.

VII. — Clerici sæculares exteri ultra quatuor menses in Urbe Roma commorantes ordinati ab alio quam ab ipso suo Ordinario absque licentia Card. Urbis vicarii, vel absque prævio examine coram eodem peracto, vel etiam a proprio Ordinario posteaquam in prædicto examine rejecti fuerint; nec non clerici pertinentes ad aliquem e sex episcopatibus suburbicariis, si ordinentur extra suam diœcesim, dimissorialibus sui Ordinarii ad alium directis quam ad Card. Urbis vicarium; vel non præmissis ante ordinem sacrum suscipendum exercitiis spiritualibus per decem dies in domo Urbana sacerdotum à Missionem nuncupatorum, suspensionem ab ordinibus sic susceptis ad beneplacitum S. Sedis ipso jure incurrunt; Episcopi vero ordinantes ab usu pontificalium per annum.

Interdicta LATÆ SENTENTIÆ reservata.

I. — Interdictum Romano Pontifici speciali modo reservatum ipso jure incurrunt universitates, collegia et capitula, quocumque nomine nuncupentur, ab ordinationibus seu man-

datis ejusdem Romani Pontificis pro tempore existentis ad universale futurum concilium appellantia.

II. — Scienter celebrantes vel celebrari facientes divina in locis ab Ordinario, vel delegato iudice, vel a jure interdictis; aut nominatim excommunicatos ad divina officia, seu ecclesiastica sacramenta, vel ecclesiasticam sepulturam admittentes, interdictum ab ingressu ecclesiæ ipso jure incurrunt, donec ad arbitrium ejus, cujus sententiam contempserunt, competenter satisfecerint.

Denique quoscumque alios Sacrosanctum Concilium Tridentinum suspensos aut interdictos ipso jure esse decrevit, Nos pari modo suspensioni vel interdicto eosdem obnoxios esse volumus et declaramus.

Quæ vero censuræ sive excommunicationis, sive suspensionis, sive interdicti, Nostris, aut Prædecessorum Nostrorum Constitutionibus, aut sacris canonibus præter eas, quas recensuimus, latæ sunt, atque hactenus in suo vigore perstiterunt, sive pro R. Pontificis electione, sive pro interno regimine quorumcumque ordinum et institutorum regularium, nec non quorumcumque collegiorum, congregationum, cœtuum, locorumque piorum cujuscumque nominis aut generis sint, eas omnes firmas esse, et in suo robore permanere volumus et declaramus.

Cæterum decernimus, in novis quibuscumque concessionibus ac privilegiis, quæ ab Apostolica Sede concedi cuivis contigerit, nullo modo ac ratione intelligi unquam debere, aut posse comprehendi facultatem absolvendi a casibus et censuris quibuslibet Romano Pontifici reservatis, nisi de iis formalis, explicita ac individua mentio facta fuerit: quæ vero privilegia aut facultates, sive a Prædecessoribus Nostris, sive etiam a Nobis cuilibet Cœtui, Ordini, Congregationi, Societati, et Instituto, etiam regulari cujusvis speciei, etsi titulo peculiari prædito, atque etiam speciali mentione digno a quovis unquam tempore huc usque concessæ fuerint, ea omnia, easque omnes Nostra hac Constitutione revocatas, suppressas, et abolitas esse volumus, prout reapse revocamus, supprimimus et abolemus minime refragantibus aut obstantibus privilegiis quibuscumque,

etiam specialibus, comprehensis, vel non, in corpore juris, aut Apostolicis Constitutionibus, et quavis confirmatione Apostolica, vel immemorabili etiam consuetudine, aut alia quacumque firmitate roboratis quibuslibet etiam formis ac tenoribus, et cum quibusvis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, quibus omnibus, quatenus opus sit, derogare intendimus et derogamus.

Firmam tamen esse volumus absolvendi facultatem a Tridentina Synodo Episcopis concessam (SESS. XXIV, cap. VI, *de Reform.*) in quibuscumque censuris Apostolicæ Sedi hac Nostra Constitutione servatis, iis tantum exceptis, quas eidem Apostolicæ Sedi speciali modo reservatas declaravimus.

Decernentes has Litteras, atque omnia et singula, quæ in eis constituta ac decreta sunt, omnesque et singulas, quæ in eisdem factæ sunt ex anterioribus Constitutionibus Prædecessorum Nostrorum, atque etiam Nostris, aut ex aliis sacris canonibus quibuscumque, etiam Conciliorum generalium, et ipsius Tridentini mutationes, derogationes, suppressiones, atque abrogationes ratas et firmas, ac respective rata atque firma esse et fore, suosque plenarios et integros effectus obtinere debere, ac reapse obtinere; sicque et non aliter in præmissis per quoscumque iudices Ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, et Apostolicæ Sedis Nuntios, ac quosvis alios quacumque præeminentia, ac potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari ac definiri debere; et irritum atque inane esse ac fore quidquid super his a quocumque auctoritate, etiam prætextu cujuslibet privilegii, aut consuetudinis inductæ vel inducendæ, quam abusum esse declaramus, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus præmissis, aliisque quibuslibet ordinationibus, constitutionibus, privilegiis, etiam speciali et individua mentione dignis, nec non consuetudinibus quibusvis, etiam immemorabilibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ Constitutionis, ordinationis, limitationis, suppressionis, dero-

gationis, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo octingentesimo sexagesimo nono, quarto Idus octobris, Pontificatus Nostri anno vigesimo quarto.

M. Card. MATTEI, *pro-datarius*.

N. Card. PARACCIANI CLARELLI.

Visa de curia.

DOMINICUS BRUTI.

Loco † plumbi.

I. CUGNONI.

